

## JUHEND

Statistilise aruande esitavad varjupaigateenust osutavad asutused sõltumata asutuse tüübist, alluvusest ja omaniku liigist. Varjupaigateenusena käsitletakse ka asutuste ja/või kohalike omavalituste poolt **majutuslepingu alusel** ajutist majutust pakutavad teenust sotsiaalmajutusüksuses või teistes hoolekandeteenust osutavates asutustes.

Teenust osutavate asutuste omanike liigitamise aluseks on Statistikaameti omanike liigitus 2013 (<http://metaweb.stat.ee/?siteLanguage=ee>).

Asutuste liigitamisel kasutada 2. taseme klassifikaatorit:

Kood	Nimetus	Selgitus
11	Riik, k.a avalik-õiguslikud üksused	Siia liigitatakse, kui riigi või avalik-õigusliku üksuse (üksus on asutatud vastava seaduse alusel) osalus majandusüksuses on 50% ja rohkem või kuulub riigile või avalik-õiguslikule üksusele 50% ja rohkem varast.
12	Kohalik omavalitsusüksus	Siia liigitatakse, kui kohaliku omavalitsusüksuse osalus majandusüksuses on 50% ja rohkem või kuulub kohalikule omavalitsusüksusele 50% ja rohkem varast.
21	Eesti erasektor	Siia liigitatakse residendid ning kui riigil ja/või kohalikul omavalitsusüksusel ei ole osalust majandusüksuses või on osalus alla 50% ja kui riigile ja/või kohalikule omavalitsusüksusele kuulub alla 50% varast.
22	Välismaa erasektor	Siia liigitatakse mitteresidendid ja kui avalikul või Eesti erasektoril ei ole osalust majandusüksuses või on osalus alla 50% ja kui avalikule või Eesti erasektorile kuulub alla 50% varast.
90	Muu	Välismaa avalik sektor (välisriigi valitsuse kontrollitava juriidilise isiku osalus majandusüksuses on üle 50% või kuulub välisriigi valitsuse kontrollitavale juriidilisele isikule üle 50% varast); Enamusosaluseta või enamusomandiõiguseta (näiteks majandusüksus, kus 1/3 kuulub riigile, 1/3 füüsilisele isikule ja 1/3 välismaisele füüsilisele isikule); Määramata enamusosalusega või enamusomandiõigusega (siia liigitatakse objekte, mille omanikke ei ole võimalik määrata, nt ei ole info omanike kohta kättesaadav).

### **Varjupaik — ajutist ööpäevast abi ja tuge ning kaitset pakkuv hoolekandeaustus.**

Kui varjupaik osutab lisaks varjupaigateenusele ka kodututele öömaja teenust, siis tuleb täita vastav teenuse aruanne ja mitte kajastada nimetatud teenuse saajaid varjupaigateenuse saajatena.

Kui kodutute öömaja osutab lisaks kodututele pakutavale öömaja teenusele ka varjupaigateenust, siis peab asutus esitama aruande "Varjupaigateenus".

**Sotsiaalmajutusüksus** – hoone või selle osa, milles asuvasse ruumidesse isiku majutamisel (majutuslepingu alusel) antakse isiku kasutusse voodikoht koos sotsiaalmajutusüksuses olevate ruumide ja asjade ning osutatavate teenuste kasutamise õigusega. See on ühiselamutüüpi majutus, kus isik kasutab majutuslepingu alusel tasu eest voodikohta.

**Tugikeskus** – naiste tugikeskustes pakutakse vägivalla ohvritele ja nendega kaasas olevatele lastele kompleksset abi – emotsionaalset tuge, psühholoogilist, juriidilist ja sotsiaalset nõustamist ning turvalist majutust (sh hügieenitarbed, toit jm esmavajalik). Emotsionaalset toetust ja nõustamisteenuseid pakutakse ka neile vägivalla ohvritele, kes majutust ei vaja.

**Teenuse sihtrühm** – näidata peamine teenuse sihtrühm, lähtuvalt teenuse osutaja tüübist.

**Lapsed** – täidavad asutused, mis on ette nähtud varjupaigateenuse osutamiseks lastele, s.o laste turvakodud või asenduskodud.

**Vägivalla ohvrid** (naistevastase ning perevägivalla ohvrid) – täidavad asutused, mis on ette nähtud teenuse osutamiseks naistevastase ning perevägivalla ohvritele, ehk naiste varjupaigad/tugikeskused või emade ja laste varjupaigad.

**Inimkaubanduse ohvrid** – täidavad inimkaubanduse ohvrite varjupaigad (asutused, mis on ettenähtud inimkaubanduse ohvritele).

Kui asutus osutab teenust inimkaubanduse ohvritele ning vägivalla ohvritele, siis märgib ta mõlemad teenuse sihtrühmad.

**Teised riskirühmad** (kodutud jt) – täidavad kõik ülejäänud asutused, mis osutavad varjupaigateenust (kodutute varjupaigad, sotsiaalmajutusüksused jt asutused).

## 1. Teenust saanud isikud soo, vanuse ja pöördumise peamise põhjuse järgi (aruandeaasta jooksul)

Täidetakse kõikide aruandeaasta jooksul teenust saanud isikute kohta (ühekordselt), sõltumata asutuses viibimise kestusest ja aruandeaastal teenuse kasutamise kordadest. Isiku vanus näidatakse tema esmakordsel (aruandeaastal) pöördumisel asutusse. Pöördumise põhjusena märgitakse pöörduja peamine põhjus. Ühe inimese kohta ei märgita mitut põhjust.

Rida 01,02,03 – lähisuhtevägivalla ohver – näidatakse isikut, kes on kogenud lähisuhtevägivalda. Siia märgitakse ka lapsed, kes sattusid asutusse koos lähisuhtevägivalla ohvrivast vanemaga või on ise vägivalla ohvrid.

**Lähisuhtevägivald** on füüsiline, seksuaalne, psühholoogiline või majanduslik vägivald, mis leiab aset partnerite või pereliikmete vahel ning mis avaldub sundiva ja kontrolliva käitumise mudelina (*Euroopa Nõukogu (2002) Ministrite Nõukogu soovitus Rec (2002)5 liikmesriikidele naiste kaitsmisest vägivalla vastu (vastu võetud 30. aprillil 2002)*).

### **Siin ei näidata neid, kes olid teenusele suunatud Sotsiaalkindlustusameti poolt (kajastuvad ridadel 46,47,48)**

Rida 4,5,6 – muu vägivalla ohver on isik, kes on kogenud vägivalda väljaspool kodu.

Rida 7,8,9 – hulkurlus – näidatakse isikud, kellel on kodu, kuid ta ei soovi kodus elada.

Rida 10,11,12 – kodune hoolimatus — isikusse suhtuvad omaksed hoolimatult ja ükskõikset, mistõttu isik vajab kõrvalist abi.

Rida 13,14,15 – alkoholi tarvitamine — alkohoolsete jookide liigtarvitamine isiku poolt.

Rida 16,17,18 – narkootikumide tarvitamine — narkootiliste ainete tarvitamine.

Rida 19,20,21 – isik ei saa kodus elada oma vanemate ja/või teiste temaga koos elavate inimeste sagedase alkoholi tarvitamise tõttu.

Rida 22,23,24 – isik ei saa kodus elada oma vanemate ja/või teiste temaga koos elavate inimeste sagedase narkootikumide tarvitamise tõttu

Rida 25,26,27 – isikul puudub kindel elukoht

Rida 28,29,30 – tuuakse eraldi välja kinnipidamiskohtadest vabanenud isikud, kes viibisid asutuses elukoha puudumise tõttu

Rida 31,32,33 – Sotsiaalkindlustusameti poolt teenusele suunatud välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse § 6 kohaselt saatjata alaealised välismaalased, ohvriabi seaduse tähenduses inimkaubanduse ohvrid ja ohvriabi seaduse tähenduses seksuaalselt väärkoheldud alaealised.

Ridadel 40,41,42,43,44,45 – näidatakse kliendiga suhtlemise keel, milleks on kas eesti keel või mitte eesti keel

### **Tabel 1.a. Sotsiaalkindlustusameti poolt varjupaigategenusele suunatud isikud sihtgruppide lõikes (aruandeaasta jooksul)**

**Saatjata alaealine** – välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse § 6 kohaselt saatjata alaealine välismaalane.

**Inimkaubanduse ohver** – Ohvriabi seaduse tähenduses isik, kelle suhtes toime pandud kuriteo osas on alustatud kriminaalmenetlust karistusseadustiku §-s 133–140, 172, 173, 175 või 259 sätestatud kuriteo tunnustel.

Ohvriabi seaduse muudatuse aluseks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/36/EL, milles käsitletakse inimkaubanduse tõkestamist ja sellevastast võitlust ning inimkaubanduse ohvrite kaitset.

**Seksuaalselt väärkoheldud alaealine (seksuaalkuriteo ohver)** – Ohvriabi seaduse tähenduses alla 18-aastane isik, kelle suhtes toime pandud kuriteo osas on alustatud kriminaalmenetlust karistusseadustiku §-s 133–133<sup>3</sup>, 141–146, 175, 178–179 või 180 sätestatud kuriteo tunnustel.

Ohvriabi seaduse muudatuse aluseks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2011/92/EL, mis käsitleb laste seksuaalse kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno vastast võitlust.

## 2. Teenusel viibinud isikud viibimise kestuse järgi (aruandeaasta jooksul)

Juhul kui isik kasutab teenuseid aruandeaasta jooksul korduvalt, arvestatakse tema viibimise aeg aasta kohta kokku ja märgitakse ta vastavasse veergu.

## 3. Teenusel viibinud isikute lahkumine (v.a Sotsiaalkindlustusameti poolt suunatud isikud) (aruandeaasta jooksul)

Näidatakse isikuid teenusel viibimise kestuse ja lahkumise sihtkoha järgi. Täidetakse aruandeaasta viimase lahkumise järgi.

**Tabel 3.a. Sotsiaalkindlustusameti poolt suunatud isikute teenuselt lahkumine** (aruandeaasta jooksul) **Iseseisvasse ellu (tööle, abiellus jt)** – näidatakse neid, kes on varjupaigategenuse viibimise ajal saanud täisealiseks (18. aastaseks) ja lahkusid elama iseseisvalt.

**Bioloogilisse perekonda** – siin näidatakse ainult seksuaalselt väärkoheldud **alaealisi**, kes on lahkunud tagasi oma bioloogilisse perekonda .

**Ööpäevaringsele erihoolekandeteenusele** – siin näidatakse neid isikuid, kes lahkusid ööpäevaringsele erihooldusteenusele või kogukonnas elamise teenusele.

**Perekonnaga taasühinemine** – Euroopa liikmesriigis seaduslikult elava kolmanda riigi kodaniku pereliikmete sisenemine sellesse liikmesriiki ja seal elamine, et perekond jääks kokku, olenemata sellest, kas peresuhted tekkisid enne või pärast kõnealuse kolmanda riigi kodaniku sisenemist sellesse liikmesriiki.

**Perekonna taasühinemist taotlev isik** – kolmanda riigi kodanik, kes elab seaduslikult liikmesriigis ja kes taotleb oma pereliikmete taasühinemist temaga või kelle pereliikmed taotlevad taasühinemist temaga (Alus: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/86/EL).

#### **4. Teenusel viibinud isikutele osutatud teenused (v.a naiste varjupaigad/tugikeskused)**

**Veerg 1** – iga teenus, mida asutus osutab, tähistatakse numbriga 1.

**Veerud 2 ja 3** – üks ja sama isik võib kasutada mitut asutuses ja väljaspool asutust pakutavat lisateenust. Iga isikut tuleb näidata kõigi teenuste all, mida ta sai. Iga teenuse all tuleb üht ja sama isikut näidata igas veerus üks kord olenemata sellest, kas ta sai nimetatud teenust üks või mitu korda.

**Veerg 4** – näidatakse kõiki isikuid, kes said vastavaid teenuseid – isikud, kes said teenust ainult asutuses + isikud, kes said teenust väljaspool asutust + isikud, kes said teenust nii asutuses kui oli suunatud teenuse saamiseks mujale.

Seega veerg 4 <= veerg 2 + veerg 3

**Sotsiaalnõustamine** – isikule vajaliku teabe andmine sotsiaalsetest õigustest ja seaduslike huvide kaitsmise võimalustest ning abistamine konkreetsete sotsiaalsete probleemide lahendamisel edaspidise toimetuleku soodustamiseks.

**Psühholoogiline nõustamine** – osutatakse vastava erialase (psühholoogilise) kõrgharidusega spetsialisti või Euroopa Liidu standarditele vastavat sertifikaati omava psühhoterapeudi poolt.

**Tugiisikuteenus** – teenuse raames juhendatakse, julgustatakse ja motiveeritakse isikut tema kohustuste täitmisel, õiguste teostamisel või toimetulekul igapäevases elukeskkonnas. Teenust osutatakse isiku poolt, kes on läbinud tugiisiku koolituse. Siin näidatakse vaid neid isikuid, kes on saanud tugiisikuteenust otse varjupaigas (ilma kohaliku omavalitsuse poolse sekkumiseta, st asutusel ei ole sõlmitud omavalitsusega lepingut teenuse osutamiseks) ning kelle kohta ei koguta andmeid kohalike omavalitsuste poolt statistilise aruandega „Tugiisikuteenus“.

**Võlanõustamisteenus** – teenuse raames nõustatakse ja abistatakse isikut rahalise võlgnevuse korral selle isiku jaoks talutavaks muutmisel või kõrvaldamisel, uute võlgade tekkimise ennetamisel ning vajadusel teavitatakse isikut võlaprobleemidega seonduvate probleemide lahendamise võimalustest. Teenust osutatakse isiku poolt, kellel on riiklikult tunnustatud kõrgharidus ja kes on läbinud 160-tunnise võlanõustaja täiendkoolituse või kellele on väljastatud võlanõustaja kutsetunnistus kutseseaduse alusel.

#### **5. Kohtade arv ja nende kasutamine**

**Kohtade arv** – iseloomustab teenuse osutamise võimalikku mahtu asutuses (kui paljudele isikutele on võimalik samaaegselt teenust osutada) vastavalt riiklikult kehtestatud ehitustehnilistele-, tervisekaitse-, ohutus- ja keskkonnanõuetele. Enamikel juhtudel (v.a ehituslikud või muud ümberkorraldused, nt reorganiseerimine) ei saa kohtade arv aasta jooksul põhjendamatult muutuda.

Rida 04 veerg 1 – näidatakse kohtade arv, kus on võimalik viibida ajutise majutuslepingu alusel (tegemist ei ole traditsioonilises mõttes eluasemeteenusega; näiteks, Tallinnas on see ette nähtud resotsialiseerimist vajavatele inimestele).

##### **Teenust kasutanute arv**

Esmakordselt teenust kasutanud – need on isikud, kes aruandeaastal pöördusid asutusse varjupaiga- või vangist vabanenute rehabilitatsiooni teenuse saamiseks esimest korda sellel aruandeaastal, ehk kasutasid teenust aruandeaastal ühekordselt

Korduvalt teenust kasutanud – need on isikud, kes on aruandeaasta jooksul saanud ülalnimetatud teenuseid aasta jooksul korduvalt (rohkem kui üks kord).

Teenust kasutanute arv kokku (veerg 2 rida 3) peab võrduma teenuse saajate arvuga tabelis 1.

Rida 04 veerg 2 – näidatakse isikuid, kes on saanud aruandeaasta jooksul varjupaigategenust majutuslepingu alusel (s.h. sotsiaalmajutusüksustes).

#### **6. Teenuse kasutajatega tegelevad põhitöötajad (töölepingu, töövõtulepingu, käsunduslepingu või muu võlaõigusliku lepingu alusel) ja nende keskmine töötasu**

Näidatakse töötajad, kes tegelevad otseselt käesoleva teenuse osutamisega, majanduspersonali reeglina mitte näidata. Ei märgita asutuse töötajaid, kes tegelevad muude teenuste, kui varjupaigateenuse osutamisega. Samuti ei märgita töötajaid, kelle tegevus on asutuses tervikuna sisse ostetud (st mitte töölepingu ja töövõtulepingu alusel, nt tervishoiuteenused) või seotud asutuse üldise tegevuse tagamisega. Asutuse üldise tegevusega seotud töötajad (asutuse juhid, raamatupidajad ja teised juhtkonda kuuluvad töötajad ning koristus-, toitlustus-, majandus- ja muu personal, kes ei tegele vahetult klientidele teenuse osutamisega) näidatakse aruandes „Hoolekandeaustus“.

Naiste varjupaigad/tugikeskused näitavad siin kõiki töötajaid, kes tegelevad erinevate nõustamisteenuste, tugiteenuste ning muude teenuste ja tegevuste osutamisega teenuse kasutajatele nii kohapeal kui ka telefoni või e-posti teel.

Käesoleva tabeli real „muu“ näidatakse asutuse juhtkonda või juhtiv-keskastme spetsialistide hulka kuuluvad töötajad ainult juhul kui nad tegelevad otseselt teenuse kasutajatega.

Töölepingu alusel töötavad isikud jaotatakse täis- ja osatööajaga töötajateks:

1) täistööajaga töötaja on isik, kelle tööpäeva pikkus on 40 tundi või lühem seaduse (alaealine, tervisekahjulikul tööl töötaja, õpetaja jne) ja töösisekorra eeskirja järgi;

2) osalise tööajaga töötaja on isik, kes töötab osalise tööpäeva või osalise tööpäeva/kuuga; kes töötab ajutiselt osalise tööajaga tööandja algatusel.

Töövõtulepinguga töötaja on isik, kellega on sõlmitud töövõtuleping ja kelle töötasult maksab sotsiaalmaksu tööandja.

Täidetud ametikohtade arv (veerg 1) – näidatakse ametikohal töötamise koormuse (töömahu) järgi aruandeaasta lõpu seisuga.

Tegelik töötajate arv (veerg 2) – näidatakse aruandeaasta lõpu seisuga tegelikult töötavate füüsiliste isikute arv, olenemata sellest, kas isik töötas täis- või osalise koormusega (aruandeperioodi lõpul tööandja koosseisunimekirjas olevaid lapsehoolduspuhkusel viibijaid ei arvestata)

Aasta keskmine töötajate arv taandatud täistööajale (veerg 3) – arvu leidmiseks summeeritakse kuude töötajate keskmised arvud ja jagatakse 12-ga.

Kuu keskmise töötajate arvu leidmiseks arvutatakse töötajate (ilma lapsehoolduspuhkusel viibijateta) kogu kalendaarne ajafond päevades ja jagatakse see kalendrikuu päevade arvuga. Kalendaarse ajafondi leidmiseks summeeritakse iga töötaja kõik tööpäevad, puhkepäevad ja töölt puudumise päevad (haiguspäevad, puhkusepäevad jt). Töötajate arv puhkepäevadel ja pühadel loetakse võrdseks puhkepäevale ja pühale eelnenud tööpäeva töötajate arvuga.

Osatöötajad arvestatakse proportsionaalselt töötatud ajaga (näiteks töötaja, kes töötab lepingu järgi 20-tunnise tööpäevala, arvestatakse 0,5-na)

Täistööajale taandatud töövõtulepinguga töötajate kuukeskmise arvu leidmisel jagatakse eksperthinnanguga leitud kuu töötundide arv tööajanormiga kuus.

Töötajate arvu taandamise näide:

Normaaltööaeg – 8 tundi päevas.

Leida ettevõtte töötajate keskmine arv kuus, kui asutuses töötas:

1.-15.oktoobrini 30 täisajatöötajat,

16.-31.oktoobrini 50 täisajatöötajat,

1.-31.oktoobrini 1 osajatöötaja 6 tundi päevas – 0,75na,

1.-15.oktoobrini 1 osajatöötaja 4 tundi päevas – 0,5na,

1.-31.oktoobrini 1 osajatöötaja 2 tundi päevas – 0,25na.

Oktoobrikuu täisajatöötajate keskmine arv:

$(15 \times 30 + 16 \times 50) / 31 = 40,3$

Oktoobrikuu osatöötajate keskmine arv:

$(0,75 \times 31 + 0,5 \times 15 + 0,25 \times 31) / 31 = 1,2$

Töötajate keskmine arv oktoobris:

$40,3 + 1,2 = 41,5$

Analoogselt leitakse kõigi kuude täistööajale taandatud töötajate keskmine arv.

Täistööajale taandatud töötajate keskmist arvu on võimalik leida ka jagades aastas töötatud tundide arvu asutuse tööajanormiga aastas.

Töötasu kokku (veerg 4) – näidatakse kõik arvestatud töötasu liigid – põhitasu, regulaarne lisatasu (k.a kvalifikatsiooni-, keele- ja staažitasu jt regulaarsed tasud), lisatasud ületundide, öötöö ja puhkepäevadel töötamise eest. Siia kuuluvad ka lisatasud ja preemiad (kuu-, kvartali- ja aastapremia, jõulutoetus jms) ning põhi- ja lisapuhkuse (k.a puhkusekompensatsioonid) tasu, taseme- ja tööalasel koolitusel viibimise ajal makstud tasud jms.

Summad näidatakse koos tasudelt kinnipeetud kohustuslike maksetega (nt. koos tulumaksuga, töötuskindlustuse ja pensionikindlustuse II samba maksuga, kui need maksud peeti kinni.)  
Keskmine töötasu kuus (veerg 5) – arvutab arvutiprogramm, aruande esitaja ei täida.

### **7. Teenuse osutamise kulud ja rahastamine** (aruandeaasta jooksul)

Näidatakse vaid otseselt **varjupaigateenuse** osutamisega seotud kulud. Investeeringud näidatakse ainult aruandes "Hoolekandeaustus" vastavalt finantseerimisallikale.

**Naiste varjupaigad/tugikeskused näitavad siin kõik oma kulutused (nii ööbimiskulutused kui kulutused muudele sotsiaalteenustele)!**

Rahastamisallikad:

**Isik** – näidatakse teenuse kasutajate endi ja/või nende eest teiste pereliikmete või ülalpidamiskohuslaste poolt tasutud summad.

**Kohalik omavalitsus** – näidatakse kohalike omavalitsuste eelarvetest teenuse osutamiseks eraldatud rahalised vahendid; ei näidata teenuse kasutaja poolt või tema eest kohalikule omavalitsusele teenuse eest tasutud summasid, mis omavalitsus kannab hoolekandeaustusele – need on teenuse kasutaja poolt finantseeritud kulud.

**Riik** – eraldi näidatakse riigieelarvest teenuse osutamiseks eraldatud rahalised vahendid, sh läbi Sotsiaalministeeriumi eelarve Sotsiaalkindlustusameti kaudu eraldatud vahendid varjupaigateenuse osutamiseks inimkaubanduse ohvritele ja seksuaalselt väärkoheldud lastele ning hasartmängumaksu projektide kaudu saadud rahalised vahendid.

**Muud allikad** – näidatakse kõik eespool loetlemata allikatest laekunud vahendid.

## **Tabelid 8. Täidavad ainult riigieelarvest rahastatavad naiste varjupaigad/tugikeskused**

### **8.a. Varjupaika/tugikeskusesse pöördunud isikute üldandmed**

Pöördumiste arv veerus 1 näitab, mitu korda aruandeaasta jooksul klient pöördus asutusse.

Isikute arv kokku veerus 2 peab võrduma erineva vanuse asutusse pöördunud isikute summaga ja võrduma erineva suhtluskeelega isikute arvu summaga.

veerg 1 ≥ veerg 2

veerg 2 = veerg 3 + veerg 4 + veerg 5

veerg 2 = veerg 6 + veerg 7 + veerg 8 + veerg 9 + veerg 10 + veerg 11

Veerg 6 – näidatakse ainult neid alaealisi, kes ise pöördusid asutusse abi saamiseks kas e-maili või telefoni teel. Siin ei tohi näidata lapsi, kes tulid asutusse koos oma emadega. Neid lapsi on vaja näidata veerus 13.

Veerus 12 asutusse pöördunud isikute veerust 2, kellel on Sotsiaalkindlustusameti poolt määratud puue.

### **8.b. Vägivalla ohvrite arv vägivalla liikide järgi**

Siin kajastatakse vägivallaohvrid vägivalla vastava liigi järgi ühekordselt.

Näiteks, kui ohvri suhtes oli kasutatud nii füüsilist kui psühholoogilist vägivaldat, siis näidatakse teda veerus 1 ja 2.

Veerud 1-4 – otsesed lähisuhtevägivalla ohvrid, kes pöördusid asutusse abi saamiseks.

Veerud 5-7 – teised lähisuhtevägivalla ohvrid, kes on vägivallajuhtumiga seotud. Siin näidatakse asutusse pöördunud lähisuhtevägivalla ohvriga kaasas olevad isikud, samuti need, kes on juhtumiga seotud, kuid ei ole pöördujaga kaasas (täidetakse pöörduja ütluse järgi).

Veerg 5 – asutusse pöörduja alaealsed lapsed.

Veerg 7 – teised lähisuhtevägivalla ohvrid. Näiteks, pöörduja täiskasvanud lapsed või teised sugulased või erandkorras mehed, kes pöördusid asutusse abi saamiseks telefoni või e-maili teel.

Veergudes 8-10 näidatakse ohvrid, kes on kogenud vägivaldat väljaspool lähisuhet (nt naabri, kolleegi või tuttava poolt vägistamine või ahistamine, kaubitsemise ohvriks langemine internetikuulutuste kaudu jm).

Veerg 10 - sundabelud, naiste suguelundite ümberlõikamine ja moonutamine (FGM).

**Lähisuhtevägivald** on füüsiline, seksuaalne, psühholoogiline või majanduslik vägivald, mis leiab aset partnerite või pereliikmete vahel ning mis avaldub sundiva ja kontrolliva käitumise mudelina.

**Naistevastane vägivald** – naiste inimõiguste rikkumine ning naiste diskrimineerimise vorm; see tähendab kõiki soopõhise vägivalla akte, mille tulemusena või võimaliku tulemusena tekitatakse naisele füüsilisi, seksuaalseid, psühholoogilisi või majanduslikke kahjusid või kannatusi, sealhulgas selliste aktidega ähvardamist, sundi või omavolilist vabadusest ilmajätmist sõltumata sellest, kas see leiab aset avalikult või eraelus.

**Füüsiline vägivald** – Tõukamine, lükkamine, juustest tirimine, löömine, peksmine, tagumine, põletamine, hammustamine, kägistamine, torkehaavade tekitamine, suguelundite vigastamine, kinni hoidmine, piinamine, tapmine. Vigastuse raskus ulatub kudede pisikahjustustest, väljalöödud hammastest ja murtud luudest kuni püsivate vigastuste ja surmani välja.

**Psühholoogiline vägivald** – mõnitused, pilked, pahatahtlikud või alandavad märkused, ähvardused, teistest inimestest isoleerimine, põlgus, türanniseerimine, avalik solvamine. Sellist käitumist tajutakse üldjuhul minapilti ja enesekindlust kahjustavana, eriti kui seda praktiseeritakse pikema aja vältel.

**Majanduslik vägivald** – Partneri täielik kontroll ühistele ressurssidele ligipääsu üle või partneri töötamise või edasiõppimise ärakeelamine samuti õiguste ära võtmine või piiramine seoses varade omamisega, partneri või laste ülalpidamise kohustuse sihilik eiramine.

**Seksuaalne vägivald** – Igasugused seksuaalse iseloomuga teod, mis ei põhine vastastikusel kokkuleppel, kaasa arvatud seksuaalse alatooniga pilked ja naljad, jõllitamine, himurad pilgud, kohatud märkused, avalikus kohas või teiste juuresolekul alastivõtmine, solvavad telefonikõned, seksuaalse iseloomuga kõlbatud ettepanekud, pornograafia sunnitud pealtvaatamine või selles osalemine, soovimatud puudutused, pealesunnitud seks, vägistamine, intsest, naisele valu tekitava või alandava suguakti sooritamine, sunnitud rasedus, naistega kaubitsemine ja seksuaalne ekspluateerimine.

### 8.c. Naiste vastu suunatud vägivallatsejate arv ohvriga suhte ja vanuse järgi

#### Naiste vastu vägivallatsejate arv vanuse ning ohvriga suhte järgi

Vägivallatsejate arv kokku veerus 11 peab võrduma vägivallatsejate arvude summaga veergudes 1 – 4 ja võrduma vägivallatsejate arvude summaga vanuste järgi veergudes 5–10.

Veerg 11 = veerg 1 + veerg 2 + veerg 3 + veerg 4 = veerg 5 + veerg 6 + veerg 7 + veerg 8 + veerg 9 + veerg 10.

### 8.d. Asutusse pöördunud isikute arv abi saamiseks pöördumise koha järgi

Siin näidatakse kõik naiste varjupaika/tugikeskusesse pöördunud isikud (kliendid), kes seoses vägivallajuhtumiga on pöördunud ka teistesse asutustesse (ohvriabisse, politseisse, prokuratuuri, KOV-i sotsiaalabisse, kohtusse tsiviilasjas või kriminaalasjas, tervishoiuasutusse).

Kui isik pöördus mitmesse erinevasse kohta, siis näidatakse teda kõigi vastavate kohtade all.

### 8.e. Varjupaiga/tugikeskuse poolt osutatud teenused (või abi) ja teenuste kasutajate arv (aruandeaasta jooksul)

Selles tabelis näidatakse kõik isikud, kes said vastavat teenust, sõltumata sellest, kas ta viibis asutuses ainult päeval või sai ainult telefoni- või e-maili teel nõustamist või osutati ööpäevaringset varjupaigateenust.

**Telefoni- ja e-maili vahendusel nõustamine** – vägivalla ohvrite ärakuulamine ja neile emotsionaalse toe pakkumine, vajadusel turvariskide hindamine ja tegevusplaani koostamine riskide maandamiseks, ohvrite informeerimine nende õigustest ja edasistest abivõimalustest, samuti edasiste sammude ja vajadusel kohtumiste kokkuleppimine varjupaiga töötajatega.

Infot ja toetust pakutakse ka vägivalla ohvrite lähedastele.

Esmast nõustamist pakuvad eriväljaõppe saanud varjupaiga/tugikeskuse töötajad ja vabatahtlikud.

**Juhtumipõhine individuaalnõustamine** – vägivaldaga kogunud või vägivalla ohus naise (ja vajadusel tema laste) ärakuulamine ja emotsionaalne toetamine, samuti naise ja laste jõustamine.

Individuaalnõustamisel toimub klientide individuaalsete vajaduste väljaselgitamine ja täpsema info andmine nende seaduslikest õigustest ja varjupaiga/tugikeskuse poolt pakutavatest, samuti väljaspool

varjupaiga/tugikeskust kättesaadavatest abivõimalustest, naiste (ja vajadusel nende laste) jõustamine, individuaalse tegevusplaani koostamine. Vajadusel turvariskide hindamine, turvaplaani koostamine. Teenust osutavad eriväljaõppe saanud varjupaiga/tugikeskuse töötajad.

**Juriidiline nõustamine** – kliendi õigusnõustamine (juriidiliste probleemide lahenduste kavandamine ja ohvri juhendamine, õiguste ja kohustuste selgitamine), kliendi esindamine või kaitsmine kohtuvälises ja kohtueelses menetluses, kohtus või mujal ning kliendile juriidilise dokumendi koostamine ja tema huvides muu õigustoimingu tegemine ning suhtlemine kolmandate isikutega, sh riigiasutuste ja kohaliku omavalitsusega. **Teenust osutab** juriidilise kõrgharidusega ja naistevastase vägivalla alase täiendkoolituse läbinud jurist.

**Psühholoogiline nõustamine** – koostöösuhe, mille käigus nõustaja aitab kliendil lahti mõtestada probleemset olukorrad.

Nõustamise eesmärk on parandada inimeste heaolu, leevendada pingeid., lahendada kriise ja probleeme, samuti edendada inimese iseseisvust probleemide lahendamisel, toetada toimetulekut.

Naistevastase lähisuhtevägivalla ohvrite puhul rakendatakse üksnes individuaalnõustamist ning ema ja laste nõustamist. Psühholoogiline nõustaja on omandanud erialase kõrghariduse ning omab eelnevat töökogemust naistevastase vägivalla ohvrite nõustamisel.

**Psühhoteraapia** – põhjalik, eesmärgipärane ja planeeritud terapeutiline sekkumine, mis põhineb üld- ja erikoolitusel käitumishäirete ja häirunud seisundite kohta või laiematel isiklikel arenguvajadustel seoses psühhosotsiaalsete ja ka psühhosomaatiliste tegurite ja põhjustega.

Psühhoteraapia eesmärgiks on leevendada või kõrvaldada väljakujunenud sümptomeid, muuta häirunud käitumis- ja mõtteviise ning edendada patsiendi küpsust, arengut, vaimset tervist ja heaolu.

**Teenust osutab** vastava väljaõppe ning töökogemusega spetsialist, kes on omandanud kõrghariduse meditsiini-, sotsiaal-, haridusteadustes või ekvivalentses valdkonnas ja läbinud vastava psühhoteraapia suuna väljaõppe.

Muu – muud eespool loetlemata teenused.

Juhul, kui asutus osutab veel muid sotsiaalteenuseid, mida ei ole tabelis loetletud, siis palume märkida need teenused eraldi tabeli all olevasse vabatekstiga vormi: „Muu“ lahti kirjutatult, märkides teenuse nimetuse ja teenust kasutanud isikute arvu.